

18 Mayo, 2017

P 04-05

CULTURA

Empresaris i també mecenes

La majoria de mecenes gironins es consideren empresaris que volen col·laborar amb la societat

Tot i que el règim fiscal no els ajuda, continuen jugant un rol important en la promoció de l'art

COL·LECCIONS PRIVADES A L'ABAST DE TOTHOM

La Fundació Vila Casas té tres museus, un dels quals, el d'escultura contemporània, és a l'antiga empresa surera Can Mario de Palafrugell (foto). La majoria d'empresaris i mecenes gironins consultats en aquest reportatge venen de famílies que ja tenien la tradició de col·laborar amb la societat, amb la promoció de les arts o en causes d'àmbit social. DAVID BORRAT

CULTURA

Mecenes gironins: per amor a l'art

La majoria no es consideren mecenes sinó empresaris que volen col·laborar amb les persones i amb la societat

JORDI CARRERAS
GIRONA

Els mecenes han sigut i, malgrat una llei de mecenatge no gaire favorable, continuen sent un pilar fonamental per a la promoció de les arts a Catalunya. Les comarques de Girona tenen nombroses fundacions, algunes de locals, d'altres de Barcelona amb seus a Girona, que tenen fons de gran interès i que ofereixen una programació cultural molt potent. Parlem amb alguns d'aquests mecenes, de les seves motivacions i dels seus projectes.

Cent anys de pintura catalana

L'empresari Antoni Vila Casas va crear la fundació que porta els seus cognoms l'any 1986. És un dels mecenes més reconeguts de Catalunya, i l'any 2004 va rebre el premi Montblanc al mecenatge. "Em considero un col·leccionista d'art. L'art ja m'agradava de petit i en vaig començar a col·leccionar quan em vaig jubilar, el 1997, fins al 2004, aproximadament". L'art i la salut són les dues passions de Vila. "En el cas de l'art, ho faig per promocionar-lo i perquè es coneixin els artistes". Vila afegeix que sempre compra només el que li agrada. "No consulto experts ni compro pensant el que es revaloritzarà i em donarà diners. Només el que m'agrada". La Fundació Vila Casas té un museu dedicat a la pintura -Can Framis, a Barcelona-, un altre a l'escultura -Can Mario, a Palafrugell- i un a la fotografia -el Palau Solterra a Torroella de Montgrí-. "Sempre vaig voler recuperar espais que haguessin sigut alguna cosa i posar-hi artistes", explica Vila.

"Vaig néixer el 1930 i estic mirant de tancar la col·lecció pel 2030, que seran cent anys de pintura catalana. Ja els hi dic als metges que pel bé de l'art m'han de conservar fins que tingui cent anys -diu somrient-. És maco fer-se gran però, esclar, veus que el metre es va escurçant". Vila Casas té un munt d'anècdotes per explicar, però en recorda una en particular. "Recordo que el primer any que hi havia els socialistes al govern [espanyol] vam enviar a diversa gent una litografia d'obsequi per Nadal en què hi havia la farmàcia antiga de Llivia. El director general de Farmàcia, Félix Lobo, ens la va tornar amb l'argument que els socialistes no acceptaven regals. Li vaig dir que no ho havia de considerar un regal sinó un detall. També n'havíem enviat una al ministre de Sanitat d'aleshores,

Ernest Lluch. En una reunió Lobo va veure que Lluch la tenia penjada i llavors va trucar i em va dir: "Si el ministro la accepta, yo también". Em penso que aquella litografia encara deu ser al despatx del director general de Farmàcia, perquè em consta que fa uns anys encara hi era".

Millorar el món

"Vaig començar col·leccionant caps de mistos i he anat col·leccionant de tot a la vida, sobretot pintura i ceràmica de reflexos daurats. Fa uns anys vaig pensar: tinc les coses i tinc el lloc on posar-les. I per tant vaig crear la fundació a la Casa Galibern", explica Ramon Mascort, propietari de la Fundació Mascort, amb seu a Torroella de Montgrí. Assegura que ell també només compra el que li agrada. "Ni em deixo aconsellar per cap historiador de l'art o negociant ni compro res pensant que un dia es pugui revaloritzar", diu. "Em sento ben tractat pel món dels antiquaris,

Tradicció En molts casos, aquests empresaris venen de famílies que ja donaven en el passat

penso que sempre han sigut molt prudents amb els preus i m'han permès allargar els pagaments quan m'ha convingut".

Mascort també va fundar Lynx Edicions, en què ha publicat *Handbook of the birds of the world*, una enciclopèdia de 17 volums, un treball de 20 anys en què es recullen les gairebé 10.000 espècies d'ocells conegudes al món. "De ben jovenet vaig anar a caçar amb altra gent però al cap de poc temps ho vaig deixar perquè em va semblar una cosa extemporània. Tinc un amor per la natura que em mou espiritualment", diu. Ara està treballant el *Handbook of the mammals of the world*. "Portem sis volums i al final n'hi haurà deu o dotze. És un orgull que aquestes enciclopèdies siguin en moltes de les universitats més importants del món", diu.

"No em sabria definir, però no em considero un mecenes, perquè crec que un mecenes és una persona que aporta coses sense involucrar-s'hi. I jo soc molt actiu, m'agrada treballar i encarrilar les coses cap a les meves passions. D'altres en la meva posició es dedicarien a anar a esquiuar pel

món o a qualsevol altra cosa, però a mi m'agrada fer el que faig.

Soc un apassionat de la història i l'art, tinc nostàlgia de fets que no he viscut", explica Mascort. "El que tinc, sobretot ho vull compartir, no només és per gaudir-ho jo, tot sol. En la meva mesura, vull contribuir a formar les persones i a aprendre de les lliçons de la història per fer del món un lloc una mica més habitable", afegeix.

Retorn a l'humanisme burgès

Xavier Albertí està al capdavant de l'empresa alimentària Joaquim Albertí SA, de Campllong, que aquest any compleix el primer centenari. "La nostra és una empresa col·laborativa i en els exercicis de més bon resultat destinem una part dels beneficis a obres culturals i socials, que voten els treballadors. Sempre la destinem a associacions diferents i ho fem a través de la Fundació Joaquim Albertí. Per als treballadors també és important perquè són protagonistes i benefactors", diu. "Nosaltres no podem destinar-hi grans quantitats i no fem publicitat del tema. Per tant, no té una dimensió pública. Però el que compta no és explicar-ho, el que compta és fer-ho", afegeix. "Al marge de l'empresa, soc una persona molt interessada en aspectes com la normalització lingüística i també faig col·laboracions en el món editorial, de divulgació del patrimoni popular tradicional. M'agrada molt l'arquitectura tradicional, popular i anònima", explica.

"Que les empreses ajudin les associacions és un esperit que s'ha perdut una mica, però considero que és important que ho continuem fent. Les entitats agraeixen molt les col·laboracions i veus que de petites aportacions en treuen molt de profit", opina Albertí. "És un retorn al valor humanístic burgès una mica oblidat, que en part ja està bé perquè vol dir que les administracions se'n poden cuidar. Però la tradició d'ajudar s'ha diluït, i en canvi la cultura del mecenatge és un gust. Sense caure en cap paternalisme, que tampoc seria desitjable. Les coses al seu punt just. A més, a mi m'agrada implicar-me aportant idees, a més d'ajudar econòmicament", conclou.

Treballar pels altres

Tampoc no es considera un mecenes Joaquim Vidal, propietari d'una cadena de supermercats, entre altres negocis. "Soc empresari i des de

01. A més de l'art i la natura, l'empresari Ramon Mascort també té una gran afició per la fotografia des de jove.

CARMEN PASCUAL
02. Interior de la Fundació Vila Casas a Palafrugell.

DAVID BORRAT
03. Lluís Coromina, al centre, en la presentació d'una exposició.

PERE DURAN
04. El Puntal, laboratori creatiu de la Fundació Lluís Coromina, en l'espai que ha obert a Banyoles.

PERE DURAN

18 Mayo, 2017

l'empresa sempre he tingut força clar que cal col·laborar amb les persones", diu. Anys enrere va patrocinar un equip a la lliga professional de bàsquet, i fa tretze anys va obrir la Fundació Valvi. "Són coses diferents encara que amb tot ajudes. En el bàsquet professional, i també cuidant les categories d'esport base, el que volia era ajudar a crear un mirall per al jovent, que mentre se centren en l'esport no estan per altres coses", explica. "Amb la fundació vam intentar omplir un buit cultural que potser hi havia a Girona ciutat i en el conjunt de les comarques gironines. És un espai cèntric que està obert a tots els creadors", segueix Vidal, que creu que l'aposta per la cultura és una aposta de país: "La cultura és un dels elements importants que contribueixen a fer un país". Però més enllà de l'àmbit en què es col·labori, Vidal opina que ajudar omple. "En definitiva és treballar pels altres i això ja és una satisfacció en si mateix. A més, si no m'omplís, no ho faria", assegura.

Retornar una part del que reps

Com en altres casos, a Lluís Coromina, de Banyoles, ajudar li ve de família. "Jo no em considero un mecenes, ajudo en el que puc. És un sentiment que he tingut sempre. L'avi ho feia, el pare també, i si ho veus a casa i ho vius, aprens com s'ha de fer. Ara, també hi ha coses que no s'aprenen, que han de sortir de dins", diu Coromina. "En estar situats en un poble, oferir un servei públic com a mínim vol dir retornar una part del que reps. Vull que la gent estigui contenta". La seva fundació ajuda l'art però també està implicada en projectes humanitaris a l'Àfrica i el Brasil.

Compensació

Coincideixen que satisfà, i més quan veuen el profit que es treu de molts projectes

"Donar i ajudar em proporciona moltes satisfaccions. Quan hi ha projectes que es fan realitat i veus que fan felices persones, es genera una sensació molt potent", explica. Aquest any en fa deu que va obrir la fundació que porta el seu nom. "Jo ja anava fent coses abans pel món, però arriba un moment que penses que potser val més que hi posis ordre. Canalitzar els ajuts a través de la fundació ha servit per canviar algunes coses. Ara continuo sent una persona però tinc una estructura".

Coromina també es va implicar amb el cineasta Albert Serra en els seus inicis. "A finals dels anys 90 vaig rebre una carta seva, en què em deia que em volia veure. Hi vaig accedir però li vaig dir a la meva secretària: «D'aquí un quart em truquen al despatx i em dius que tinc una altra cosa». Però aquells deu minuts es van convertir en dues hores, dies després ens vam tornar a veure i al final vaig fer una aportació a la seva productora. O sigui, que d'aquell quart d'hora portem vint anys de relació", explica. "Potser ens entenem perquè, com que jo també tinc un punt de bogeria..." conclou.

